

Siilinjärven kunta
Viranomaislautakunta

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma vuosille 2016 - 2018

Hyväksytty Siilinjärven viranomaislautakunnassa 17.11.2015 § 50

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Valvontaviranomaiset.....	4
2.1 Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen henkilöressit.....	4
2.2 Viranomaisten välinen yhteistyö valvonnassa.....	5
3. Ympäristöolosuhteet.....	5
4. Valvottavat kohteet.....	7
4.1 Luvanvaraiset ja rekisteröitävät toiminnot.....	7
4.2 Ympäristönsuojelulain mukaan ilmoitusvelvolliset toiminnot.....	8
4.3 Ympäristönsuojelulain mukaiset muut valvontakohteet.....	8
5. Riskinarviointi.....	9
6. Valvontaohjelman laatiminen.....	10
7. Valvontatoimenpiteet.....	10
7.1 Ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonta.....	10
7.2 Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa.....	11
7.3 Tarkastusten maksullisuus.....	11
8. Muiden lakien mukainen valvonta.....	12
8.1 Jätelain valvonta.....	12
8.2 Vesilain valvonta.....	12
8.3 Muu lainsäädäntö.....	12

1. Johdanto

1.9.2014 voimaan astuneen ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)) 168.1 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaa varten valvontasuunnitelma. Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet sekä valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Ympäristönsuojelulain 168.2 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella. Lain 239.2 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Ympäristönsuojeluasetuksen ([713/2014](#)) 28 §:n mukaan valvontasuunnitelmassa on oltava

- 1) yleisluontoinen arvio ympäristön pilaantumisen riskeistä suunnitelmaan kuuluvalla alueella;
- 2) tieto viranomaisen valvontavastuulle kuuluvista luvanvaraisista ja rekisteröitävistä toiminnoista luettelona tai erillisenä sähköisenä rekisterinä;
- 3) kuvaus menettelystä valvontaohjelman laatimiseksi;
- 4) tieto siitä, miten ympäristöriskien arviointi tehdään, mitä perusteita siinä käytetään ja miten se ohjaa valvontaohjelman laatimista ja valvontaa;
- 5) tieto siitä, käytetäänkö määräaikaistarkastusten järjestämisessä otantamenettelyä, miltä osin otantaa käytetään ja mitkä ovat otannan laatimisen perusteet;
- 6) kuvaus ympäristönsuojelulain 169 §:n mukaisten tarkastusten vireilletulosta ja käytöstä; jos viranomaisella ei ole asiasta tarkempaa ohjeistusta, viittaus ympäristönsuojelulain 169 ja 186 §:n mukaisiin menettelyihin on riittävä;
- 7) tieto valvonnan voimavaroista henkilötyövuosina ja muina valvontaa kuvaavina tunnuslukuina;
- 8) kuvaus viranomaisten välisestä yhteistyöstä valvonnassa.

Asetuksen 30 §:n mukaan valvontaohjelmassa on oltava

- 1) suunnitelma ohjelmakaudella toteutettavista erityyppisten luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista;
- 2) tiedot muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä;
- 3) kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta.

Ympäristönsuojelulain 172 §:n mukaan valvonta- ja lupaviranomaisella on tarkastus- ja tiedonsaantioikeus. Edellä mainitun lainkohdan mukaan valvonta- ja lupaviranomaisella oikeus tehtävänsä suorittamista varten:

- 1) saada salassapitovelvollisuuden estämättä välttämättömiä tietoja viranomaisilta ja toiminnanharjoittajilta;
- 2) kulkea toisen alueella;
- 3) saada tarpeelliset tiedot tuotteen valmistuksesta ja siinä käytettävistä aineista sekä valmistettavista, maahan tuotavista tai muutoin markkinoille saatettavista tuotteista tuotteen valmistajalta, maahantuojalta tai muulta markkinoille saattajalta;
- 4) suorittaa mittauksia sekä ottaa näytteitä ja tallentaa ääntä tai kuvaa;
- 5) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan;
- 6) tarkkailla toimintaa sekä sen päästöjä ja ympäristövaikutuksia;
- 7) tehdä tarkastuksia 1-6 kohdan mukaisia keinoja käyttäen.

Edellä tarkoitetun toimenpiteen saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa vain, jos se on välttämätöntä hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojelemiseksi. Tarkastettavan toiminnan harjoittajan taikka tarkastettavan tuotteen valmistajan, markkinoille saattajan tai haltijan on vaadittaessa esitettävä tarkastusta toimittavalle viranomaiselle taikka virkamiehelle tai viranhaltijalle kirjallisina tai sähköisessä muodossa tarkastusta varten asiakirjat, joilla voi olla merkitystä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnassa. Tarkastusta toimittavalla virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus saada jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista ja tulosteita tietojärjestelmissä olevista tallenteista.

Siilinjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ensimmäinen valvontasuunnitelma koskee vuosia 2016 - 2018 ja se on laadittu yhteistyössä Pohjois-Savon kuntien ympäristönsuojelun viranhaltijoiden kanssa. Suunnitelmaa laadittaessa on apuna käytetty [ympäristöministeriön 14.1.2015 päivättyä ympäristövalvonnan ohjetta](#). Valvontasuunnitelma on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymä julkinen asiakirja. Valvontasuunnitelma on ollut nähtävillä 30.10 – 13.11.2015. Nähtävillä pitoa koskeva ilmoitus oli kunnan ilmoitustaululla ja internet-sivulla sekä Uutis-Jousessa 29.10.2015.

Valvontasuunnitelman perusteella tullaan laatimaan vuosittainen valvontaohjelma. Ympäristönsuojelulain 205.2,2 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta.

2. Valvontaviranomaiset

Ympäristönsuojelulain 23 §:n mukaan ympäristönsuojelulain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (*valtion valvontaviranomainen*) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Siilinjärvellä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät hoitaa viranomaislautakunta (sähköposti ymparistonuojelu@siilinjarvi.fi, postiosoite PL 5, 71801 Siilinjärvi, käyntiosoite Kasurilantie 1), jonka toimikausi on kesään 2017 asti. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on myös lupaviranomainen yhdessä Itä-Suomen aluehallintoviraston (postiosoite PL 50, 50101 Mikkeli, käyntiosoite Hallituskatu 12-14, Kuopio, puhelinvaihte 0295 016 800) kanssa. Toimivaltarajat ovat määritelty ympäristönsuojelulaissa ja -asetuksessa. Valtion valvontaviranomaisen tehtävät hoitaa Siilinjärven kunnan alueella Pohjois-Savon ELY-keskus (postiosoite PL 2000, 70101 Kuopio, käyntiosoite Kallanranta 11, puhelinvaihte 0295 026 500, valtakunnallinen [ympäristöasioiden asiakaspalvelu](#) puh. 0295 020 900).

2.1 Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen henkilöresurssit

Viranomaislautakunnan alaiset viranhaltijat sekä heidän keskeiset tehtävät ja yhteystiedot ovat seuraavat:

Virka	Puhelinnumero	Tehtävät
Toimistosihteeri	044 740 1439	Ympäristönsuojelun toimistotehtävät, asiakaspalvelu
Ympäristönsuojelupäällikkö	044 740 1421	Ympäristölupamenettely, Itä-Suomen aluehallintovirastolle annettavien lausuntojen valmistelu, lautakunnan esittelijä
Ympäristönsuojelutarkastaja	044 740 1422	Valvontatarkastukset, jätelain, vesilain, vesihuoltolain, ja luonnonsuojelulain mukaiset tehtävät sekä maa-aineslain mukaiset tehtävät mukaan lukien maa-aines- ja ympäristölupahakemusten yhteiskäsittely
Ympäristönsuojelutarkastaja II (avoin)	044 740 1442	

2.2 Viranomaisten välinen yhteistyö valvonnassa

Ympäristönsuojelulain 189 §:n mukaan vastuu luvanvaraisen toiminnan valvonnasta kuuluu valtion valvontaviranomaiselle, jos toiminnan ympäristölupa myöntää valtion ympäristölupaviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos se myöntää toiminnan ympäristöluvan. Lain 23.3 §:n mukaan valtion valvontaviranomaisen on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tämän toimivaltaan kuuluvia mahdollisia toimenpiteitä varten. Vastaavasti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on ilmoitettava valvonnassa havaitsemistaan puutteista valtion valvontaviranomaiselle (ELY-keskus). Ympäristönsuojeluasetuksen 39 §:n mukaan lupa- ja valvontaviranomaisten on oltava keskenään riittävässä yhteistyössä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekee yhteistyötä erityisesti Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Ympäristönsuojeluasetuksen 12 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta lausunto ELY-keskukselta, jos ympäristölupa-asia koskee toiminnan sijoittumista tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella. ELY-keskus on varannut kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle mahdollisuuden olla läsnä valvomiensa kohteiden määräaikaistarkastuksilla. Ympäristölupallisten ja rekisteröitävien toimintojen kohdetiedot tallennetaan ELY-keskusten ja Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämään ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen antaa Itä-Suomen aluehallintovirastolle lausuntoja aluehallintoviraston toimivallassa olevista ympäristölupahakemuksista. Ympäristönsuojelulain 21.3 §:n mukaan aluehallintovirasto tukee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tekee yhteistyötä myös kunnan rakennusvalvonta- ja terveydensuojeluviranomaisten sekä kaavoittajan kanssa. Rakennetun ympäristön epäsiisteyteen sekä roskaantumiseen liittyvissä asioissa ympäristönsuojeluviranomainen suorittaa valvontaa yhdessä rakennusvalvonnan kanssa. Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluvat tapaukset, jotka liittyvät huonosti hoidettuihin rakennuksiin tai epäasialliseen varastointiin ja ympäristönsuojelu käsittelee jätelain tarkoittamat roskaamistapaukset. Ympäristölupahakemuksesta pyydetään lausunto terveydensuojeluviranomaiselta.

Mikäli valvonnan yhteydessä havaitaan kiinteistöjä, jotka eivät ole liittyneet järjestettyyn jätehuoltoon, ilmoitetaan asiasta jätehuoltoviranomaiselle (Savo-Pielisen jätelautakunta). Ympäristönsuojeluviranomainen voi myös tarvittaessa kehottaa kiinteistöä liittymään järjestettyyn jätehuoltoon.

Ympäristövahingon sattuessa yhteistyötä tehdään Pohjois-Savon pelastuslaitoksen ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi öljy- ja kemikaalivahingot tai liikenneonnettomuudet. Pelastusviranomainen aloittaa ympäristövahingon torjunnan. Valtion tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tekee tapahtumapaikalla tarvittaessa tarkastuksen ja päättää tarvittavista jatkotoimenpiteistä.

Valvontayhteistyötä Tukesin ja pelastuslaitoksen kanssa tehdään kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin valvonnassa sekä muussa kemikaalivalvonnassa. Lisäksi yhteistyötä tehdään liittyen öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksiin.

3. Ympäristöolosuhteet

Siilinjärven kunnan pinta-ala on 508 km², mistä vesialuetta on 107 km². Asukkaita vuoden 2014 lopussa oli 21 670. Siilinjärvellä on kaksi taajamaa, kirkonkylä ja Vuorela-Toivala.

Siilinjärven kunnan halki kulkevat valtatie 5 ja 9 sekä kantatiet 75 ja 77 sekä rautatiet. Finavia Oyj:n Kuopion lentoasema ja Karjalan lennoston Rissalan tukikohta ovat Siilinjärvellä. Eri liikenne- muodot vaikuttavat merkittävästi meluolosuhteisiin. Tieliikenteen päästöjen lisäksi Yara Suomi Oy:n Siilinjärven toimipaikan päästöt vaikuttavat ilmanlaatuun. Etelä-Siilinjärven ympäristöolosuhteisiin, erityisesti ilmanlaatuun vaikuttavat Kuopion puolella Sorsasalossa sijaitseva Powerflute Oyj:n Savon Sellun tehtaot.

Siilinjärven luontoa ja maisemaa leimaavat harjut, lehdot ja rehevät vesistöt. Kunnan halki kulkee Suomen pisin yhtenäinen harjujakso. Harju alkaa idästä Joensuun Jaamankankaalta ja kulkee Tuusniemen, Riistaveden ja Jännekiemen kautta Siilinjärven kirkonkylään. Siilinjärven kirkonkylä on harjun solmukohta. Harjun pidempi haara jatkuu pohjoisluoteeseen Lapinlahden, Iisalmen ja Vieremän kautta Raaheen. Lyhyempi haara jatkuu länsiluoteeseen Maaningan ja Pielaveden kautta Haapajärvelle.

Harjun solmukohdassa on valtakunnalliseen harjujen suojeluohjelmaan kuuluva Patakukkula-Tarinaharju. Patakukkulalla on yksi Suomen suurimmista harjukerrostumista. Harju on noin 80 metriä ympäröivää maastoa korkeampi ja maakerrokset ovat noin 100 metriä paksuja. Harjulla on myös suppia, jotka ovat syntyneet jääkauden loppuvaiheessa hiekkaan hautautuneiden jäälohkareiden sulaessa. Huosiainen on suppalampi, jonka varrella kulkee luontopolku. Harjun länsiosassa on Harvalaisen-Outokin alue, missä suppalampien lisäksi on terassimuodostumia.

Siilinjärven alue kuuluu Kuopion lehtokeskukseen. Osa lehtojen suojeluohjelmaan kuuluvasta Kuivasteenmäen lehdosta on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi. Kunnan alueella on myös paikallisesti arvokkaita lehtoja. Lutinpuron varressa on komea saniaislehto, Aumanalaisen puronotkossa kotkansiipivaltainen lehto. Kourulammen lehdossa on vaateliaita lehtokasveja.

Monet peltoalan lisäämiseksi aikanaan lasketut järvet ovat nykyisin rehevöityneitä ja siten arvokkaita lintuvesiä. Kevätön-Pyylampi on valtakunnallisen lintuvesien suojeluohjelman kohde. Kevättömälle on perustettu neljä luonnonsuojelualueita. Apaja-Kumpunen on maakunnallisesti arvokas lintujärvi. Hökösenjärvi, Keskimäinen ja Ylimmäinen ovat paikallisesti arvokkaita lintujärviä. Keskimäinen ja Ylimmäinen kuuluvat Maaningan lintuvesiin, jotka kuuluvat kansainvälisesti tärkeisiin lintualueisiin (IBA-alue). Monimuotoinen, rehevien lintuvesien, niittyjen, peltojen ja lehtimetsien muodostama Kasurila-Jälä-Jännevirta -alue kuuluu Suomen tärkeisiin lintualueisiin (FINIBA-alue). Kuopion seudun selkävesistä osa on IBA-alueita, osa FINIBA-alueita.

Siilinjärven kunnan alueella on laajat pohjavesialueet, jotka ovat pääosin kunnan kautta kulkevassa harjujaksossa. Tällä harjujaksolla ovat seuraavat vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet (I luokka): Jälänniemi, Harjamäki-Kasurila ja Kärängänmäki. Harjamäki-Kasurila -pohjavesialueen jatkeena, kunnan länsiosassa on Harjamäki-Käärmelehti -pohjavesialue. Lisäksi kunnan lounaisosassa on Autiorannan pohjavesialue. Myös nämä ovat I luokan pohjavesialueita. Jälänniemessä, Harjamäki-Kasurila -alueella, Kärängänmäessä ja Autiorannassa on pohjavedenottamot, joista otetaan Siilinjärven kunnan alueella tarvittavan talousveden lisäksi vettä myös naapurikuntiin. Harjamäki-Käärmelehti -pohjavesialueella on Kuopion Veden Maaningan vedenottamo. Pohjavesialueilla on useita riskitoimintoja. Pohjavesialueille on laadittu [suojelusuunnitelmat](#), jotka kunnanvaltuusto on 17.12.2012 hyväksynyt.

Siilinjärvi kuuluu Vuoksen vesienhoitoalueeseen. Kunnan itäosa kuuluu Nilsin vesistöreittiin ja länsiosa Iisalmen reittiin. Siilinjärvellä on 123 järveä, joita koskevaa tietoa löytyy [Järviwikistä](#). Pohjois-Savon maakunnan pinta-alaltaan suurin järvi, Kallavesi ulottuu myös Siilinjärvelle. Muita suuria järviä ovat Juurusvesi-Akonvesi, Iso-Jälä, Kevätön, Pöljänjärvi ja Sulkavanjärvi sekä Siilinjärvi, Raimajärvi ja Iso-Petäinen. [Järvien ekologinen tila](#) on pääosin hyvä. Pieni-Sulkavan, Siilinjärven ja Pöljänjärven tila on tyydyttävä, Kevättömän, Sulkavanjärven ja Lyhyenjärven välttävä. Suurimmat vesistökuormittajat ovat Yara Suomi Oy:n Siilinjärven tehtaot ja Siilinjärven kunnan vesihuoltolaitoksen Jynkäniemen jätevedenpuhdistamo. Kunnan vesihuoltolaitoksen lisäksi usealla vesihuoltolaitoksella (vesiosuuskunta) on haja-asutusalueilla vesijohtoverkostoa ja viemäriverkostoa, joista

jätevesi johdetaan käsiteltäväksi Jynkäniemen jätevedenpuhdistamolle. Vesijohtoverkoston piirissä on noin 97 % asukkaista ja viemäriverkoston piirissä noin 85 % asukkaista.

Maa- ja kallioperän ainesten hyödyntäminen on Siilinjärvellä merkittävää. Siilinjärven harjualueilla on Kuopion seudun mittavimmat soravarat. Sora-aineksia on otettu vuosikymmenien mittaan paljon. Kunnassa on myös laadukkaita kalliokiviaineksen esiintymiä (mm. Vuorimäen alue), jotka soveltuvat mm. asfaltin raaka-aineeksi. Siilinjärvellä sijaitseva Yara Suomi Oy:n fosfaattimalmikaivos on Länsi-Euroopan ainoa. Kaivos on Suomen suurin avolouhos. Siilinjärven maaperässä on useita (ns. MATTI-rekisterissä 127 kohdetta) pilaantuneita tai pilaantuneeksi epäiltyjä kohteita. Huomattava osa kohteista on vanhoja kaatopaikkoja sekä käytössä olevia ja käytöstä poistettuja polttonesteiden jakeluasemia. Kohteista vajaa neljännes on pohjavesialueilla.

Keskeiset ympäristön pilaantumisen riskit liittyvät pohja- ja pintavesiin, maaperään sekä ilmanlaatuun ja meluolosuhteisiin.

4. Valvottavat kohteet

4.1 Luvanvaraiset ja rekisteröitävät toiminnot

Siilinjärvellä ympäristöluvanvaraiset toimintojen lukumäärät toimialoittain on esitetty taulukossa 1. Taulukossa on erikseen esitetty ne kohteet, jotka ovat tehneet ympäristönsuojelulainsäädännön voimaansaannon annetun lain ([113/2000](#)) 6 §:n ilmoituksen toiminnan merkitsemisestä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ja jotka kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on käsitellyt em. lain 7 §:n mukaisesti todeten toiminnan täyttävän kokonaisuutena arvioiden olennaisilta osin ympäristönsuojelulain vaatimukset. Taulukossa on myös esitetty valtion lupaviranomaisen luvittamat ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen valvontavastuulle luuluvat kohteet. Tässä on otettu huomioon 1.5.2015 voimaan tulleen ympäristönsuojelulain muutos ([423/2015](#)), jolla muutettiin eläinsuojien ympäristöluvanvaraisuuden kynnyksarvoja ja toimivaltarajoja.

Taulukko 1. Siilinjärvellä ympäristöluvanvaraisten valvontakohteiden lukumäärä toimialoittain.

Toimiala	Valvontakohteet			ELY-keskuksen valvontakohteet
	Ympäristölupa	Lain 113/2000 7 §:n mukainen käsittely	Hakemus vireillä	
Metsäteollisuus				
Metalliteollisuus	2		1	
Energiantuotanto				
Kemian teollisuus				1
Polttoaineiden valmistus taikka kemiaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely				3
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta				
Malmin tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto	14			
Mineraalituotteiden valmistus	1			
Nahan tai tekstiilien laitosten tuotanto tai käsittely	1			
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	1			
Eläinsuojat tai kalankasvatus	22	11		2
Liikenne	1	1		3
Jätteiden ammattimainen tai laitosten käsittely sekä jätevesien käsittely	7	1		3
Muu toiminta	2			1
Yhteensä	51	13	1	13

Siilinjärvellä ympäristönsuojelulain 116 §:n mukaisesti ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröitävät toiminnot toimialoittain on esitetty taulukossa 2. Taulukossa on esitetty myös toiminnot, joilla aiemmin voimassa olleen lainsäädännön mukaan on ympäristölupa ja ne, jotka ovat jättäneet aiemman lainsäädännön nojalla ympäristölupahakemuksen tahi lain 113/2000 7 §:n mukainen ilmoituksen.

Taulukko 2. Siilinjärvellä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröitävien toimintojen lukumäärät toimialoittain.

Rekisteröitävä toiminta	Rekisteröitävä		Ympäristölupa	
	Tehty	Vireillä	Lainvoimainen ympäristölupa ¹⁾	Hakemus vireillä
Energiantuotantolaitos	3	1	3	1
Asfalttiasema ²⁾			1	
Nestemäisen polttoaineen jakeluasema			5 ³⁾	3 ⁴⁾
Kemiallinen pesula				
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta tai laitos				
Yhteensä	3	1	9	4

- 1) Ympäristönsuojelulain 231.2 §:n mukaan, jos lain 231.1 §:ssä tarkoitettu toiminta on 116.1 §:n mukaan rekisteröitävä, sitä koskeva ympäristölupa raukeaa kuitenkin vasta, kun toimintaa koskeva tämän lain 10 §:n tai kumottavan lain 12 §:n nojalla annettu valtioneuvoston asetus tulee sovellettavaksi.
- 2) Asfalttiasemia on paikoilla, joilla on ympäristölupa kallion louhintaan ja louheen murskaukseen.
- 3) 4 nestemäisen polttoaineen jakeluasemaa käsitelty lain 113/2000 7 §:n mukaisesti.
- 4) Lain 113/2000 7 §:n mukainen ilmoitus vireillä.

4.2 Ympäristönsuojelulain mukaan ilmoitusvelvolliset toiminnot

Ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai ääntä aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai äänen on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Siilinjärvellä ilmoitukset koskevat pääasiassa rakentamista tai erilaisia ulkoilmatapahtumia. Lain 119 §:n mukaan koeluonteisesta lyhytaikaisesta toiminnasta, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun seikan selvittämiseksi on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Lain 120 §:n mukaan jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta toiminnassa, joka ei ole luvanvarainen tai rekisteröitävä, aiheutuu tai uhkaa aiheutua päästöjä tai syntyä jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Lain 118 §:n ja 119 §:n mukaiset ilmoitukset on hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista, kuitenkin vähintään 30 vuorokautta ennen tätä ajankohtaa. Viranomaisen on edellä mainituista ilmoituksista annettava päätös, jota yleensä edeltää tarkastus. Koeluonteinen toiminta ja poikkeuksellinen tilanne tarkastetaan pääsääntöisesti myös toiminnan aikana.

4.3 Ympäristönsuojelulain mukaiset muut valvontakohteet

Valtioneuvoston asetusta talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011) muutettiin keväällä 2015 siten, että kiinteistöjen tulee täyttää asetuksen mukaiset vaa-

timukset 15.3.2018 mennessä. Siilinjärvellä on vuodesta 2014 alkaen ollut käynnissä Jätekuukko Oy:n ja Pohjois-Savon Martat ry:n yhteisen jätevesineuvontahanke, jossa tarjotaan jätevesineuvontaa haja-asutusalueilla, vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla. Kiinteistökohtaiset neuvontakäynnit ovat kiinteistönomistajille veloituksettomia ja laitevalmistajista riippumattomia. Tämän neuvontahankkeen odotetaan vähentävän edellä mainitun asetuksen määräajan umpeuduttua tehtävien tarkastusten määrää. Tätä ennen tarkastuksia tehdään haitankärsijän ilmoituksen perusteella.

Nitraattiasetus ([1250/2014](#); valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta) koskee kaikkia eläinsuojia. Asetuksen 11 §:n mukaan kuivalannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastoinnista aumassa marraskuun alun ja tammikuun lopun välisenä aikana sekä kuivalannan varastoinnista poikkeustilanteessa tulee ilmoittaa 14 vuorokautta ennen varastoinnin aloittamista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka tarvittaessa suorittaa tarkastuksen.

Ympäristönsuojelulain 180 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräystä ei voi antaa ympäristöluvanvaraiselle tai rekisteröitävälle toiminnalle. Määräyksen noudattamista valvotaan uusintatarkastuksella.

5. Riskinarviointi

Valvottavien kohteiden määräaikaistarkastusten tiheys perustuu riskinarviointiin. Riskinarvioinnissa huomioidaan toiminnasta ja sijainnista aiheutuvat riskit. Riskillä tarkoitetaan toiminnasta aiheutuvaa ympäristön pilaantumisen vaaraa sekä päästöistä aiheutuvaa terveyshaittaa. Riskin merkittävyyteen vaikuttaa sen toteutumisen todennäköisyys ja siitä aiheutuvan seurauksen vakavuus.

Riskinarvioinnissa tunnistetaan toiminnoista aiheutuvat ympäristöriskit. Tunnistetut ja arvioinnissa käytetyt riskit ovat seuraavat: päästöt ilmaan (sisältää pölyn ja hajun määrän ja laadun), melu ja värinä, viemäriin tai pintavesiin johdettavat jätevedet (määrä ja laatu), muodostuvat jätteet (määrä ja laatu), päästöt maaperään ja pohjaveteen, roskaantuminen ja epäsiisteys, vaarallisten aineiden määrä sekä onnettomuuksien ja häiriöpäästöjen riski. Toimialakohtaisesti arvioidaan riskin olemassa olo ja pisteytetään sen merkittävyys. Saadun riskipisteytyksen pohjalta toimialat sijoittuvat valvontaluokkiin. Valvontaluokituksen mukainen tarkastustiheys on joko vuosittain (valvontaluokka I), kerran kolmessa vuodessa (valvontaluokka II), kerran viidessä vuodessa (valvontaluokka III) tai kerran kahdeksassa vuodessa (valvontaluokka IV).

Toisessa vaiheessa tunnistetaan kunkin laitoksen yksilölliset riskit. Arvioinnissa huomioidaan laitoksen sijaintiriski (asituksen/loma-asituksen läheisyys, muut herkäät kohteet, sijainti pohjavesialueella ja sijainti vesistön äärellä), toimintaan liittyvä riski (toiminnan laajuus, tilat ja laitteet, kemikaalien varastointi) sekä valvontahistoria (tarkkailu, lupaehtojen noudattaminen, aiemmin havaitut puutteet). Lisäksi voidaan huomioida ympäristöasioiden hallintajärjestelmät sekä muiden viranomaisten suorittama valvonta.

Laitoskohtaisesti arvioidaan edellä mainittujen tunnistettujen riskien merkittävyys sekä määritetään laitoskohtainen riskiluokitus päästön todennäköisyyden ja päästön seurauksen vakavuuden perusteella (riskimatriisi).

Laitoskohtaisen arvioinnin perusteella muodostuu kunkin laitoksen lopullinen valvontaluokka, joka voi poiketa toimialakohtaisesta luokituksista.

6. Valvontaohjelman laatiminen

Ympäristönsuojelulain 168 §:ssä ja ympäristönsuojeluasetuksen 30 §:ssä säädetään valvontaohjelman tekemisvelvollisuudesta, ohjelman sisällöstä ja velvollisuudesta pitää ohjelma ajan tasalla. Valvontaohjelmaan kootaan riskinarviointiin perustuen laitoskohtaiset tiedot ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta. Valvontaohjelma tehdään vuosittain ja sen toteutumista arvioidaan, jotta voidaan varmistua valvonnan vaikuttavuudesta. Arviointia käytetään apuna laadittaessa seuraavan vuoden ohjelmaa. Ohjelman mukainen valvonta on maksullista.

Valvontaohjelma sisältää laitoskohtaisen suunnitelman vuoden aikana tehtävistä tarkastuksista. Vuosittaisia tarkastuksia määriteltäessä pyritään toimialakohtaisesti priorisoimaan laitokset, joiden viimeisimmästä tarkastuksesta on pisin aika tai joiden riskiluokitus sitä edellyttää. Ohjelman laatimisessa huomioidaan myös valvontatoimenpiteiden riittävän tasainen jakautuminen eri vuosille, jotta valvontaresurssit riittävät suunnitellun valvonnan toteuttamiseen. Valvontaohjelman hyväksyy ympäristönsuojelupäällikkö ja hän valvoo sen toteuttamista ja arvioi sen vaikuttavuutta. Valvontaohjelma sekä raportti valvonnan toteutumisesta viedään viranomaislautakunnalle tiedoksi. Yksityiskohtaisen toimenpide- ja kohdeluettelon julkistaminen saattaa heikentää valvonnan tavoitteiden toteutumista, joten valvontaohjelmaan liittyvä yksityiskohtainen toimenpide- ja kohdeluettelo ei ole julkinen.

7. Valvontatoimenpiteet

7.1 Ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonta

Valvontaa toteutetaan ympäristöhallinnon antaman ympäristövalvonnan ohjeen (14.1.2015) periaatteiden mukaisesti. Tapauksissa, joissa todetaan laiminlyöntejä tai joudutaan käyttämään hallintopakkoa, noudatetaan julkaisussa ”Ympäristönsuojelulain laillisuusvalvontaopas 2014” (Ympäristöhallinnon ohjeita 9/2014) esitettyjä ohjeita ja siinä kuvattuja menettelyjä.

Keskeisin valvonnan keino ovat riskinarvioinnin perusteella tehtävät suunnitelmalliset määräaikaistarkastukset paikan päällä kohteessa. Tämän lisäksi tarkastuksia tehdään tarvittaessa esimerkiksi toiminnasta tehdyn ilmoituksen johdosta, toiminnan muuttuessa tai aiemmin havaittujen epäkohtien korjaamisen toteuttamiseksi.

Tarkastuksesta sovitaan etukäteen ja toiminnanharjoittajalle varataan mahdollisuus osallistua tarkastukseen. Tarkastuksella käydään läpi mm. laitoksen toiminta ja tilat, ympäristölupa siihen liittyvine määräyksineen, tarkkailutiedot, toiminnasta mahdollisesti tulleet valitukset ja niiden seurauksena suoritettut toimenpiteet. Tarkastuksesta laaditaan tarkastusmuistio, joka toimitetaan toiminnanharjoittajalle. Suunnitelmallisella tarkastuksella havaittujen puutteiden seurantatarkastukset kuuluvat valvontaohjelman mukaiseen valvontaan. Seurantatarkastuksista ei kuitenkaan peritä maksua.

Tarkastus suoritetaan pääsääntöisesti myös ympäristölupahakemuksen ja rekisteröinti-ilmoituksen käsittelyn yhteydessä. Tarkastus voidaan tehdä hakemuksen vireillä ollessa tai uuden laitoksen rakentamisen tai käyttöönoton yhteydessä.

Ympäristönsuojeluviranomaisen rekisteröitävät toiminnot kuuluvat säännöllisen valvonnan piiriin. Rekisteröitävien laitosten valvonta jakautuu toiminnan asetuksen mukaisuuden valvontaan, määräaikaistarkastuksiin ja toimitettujen seurantatietojen tarkastukseen. Rekisteröintimenettelyssä viranomainen tarkastaa, että toiminnanharjoittaja on toimittanut kaikki valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot. Rekisteröinti tehdään, kun kaikki asetuksen mukaiset selvitykset on toimitettu. Rekiste-

röinti kirjataan, vaikka toiminta ei täyttäisi asetuksen vaatimuksia. Viranomaisen on käynnistettävä valvontamenettely heti, jos rekisteröintiä varten saamiensa selvitysten perusteella voidaan todeta, ettei toiminta ole asetuksen mukaista. Toiminta saatetaan asetuksen mukaiseksi käyttäen normaalia hallintopakomenettelyä.

Määräaikaistarkastuksilla tai toiminnan seurantatiedoissa havaitut puutteet on myös käsiteltävä normaaleja valvontamenettelyjä hyödyntäen kehottamalla, määräämällä ja tehostamalla ympäristönsuojelulain mukaisilla hallintopakkeinoilla (uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka).

Lisäksi valvontaa toteutetaan tarkastamalla toiminnanharjoittajilta saadut laitosten vuosiraportit sekä mahdolliset muut lupamääräyksissä edellytetyt selvitykset tai seurantatulokset. Tarpeen mukaan raporteista pyydetään lisäselvityksiä. Tarkkailumääräyksiä tai hyväksytyä suunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa luvan tai suunnitelman voimassaolosta huolimatta.

7.2 Tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

Lainsäädäntö sisältää säännöksiä tilanteisiin, joissa valvontaviranomaisen on ryhdyttävä välittömiin valvontatoimiin. Näissä tilanteissa voidaan antaa määräyksiä tai keskeyttää toiminta välittömästi. Välittömät valvontakeinot ovat aina luonteeltaan väliaikaisia ja ne viedään viranomaisen käsiteltäväksi viivytyksettä.

Valvontaviranomaisella on, havaittuaan lainvastaisen tilanteen, lakisääteinen velvollisuus tehdä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Ympäristönsuojelulain 169 §:n mukaan, jos onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aiheutta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristönsuojelulain 5.1,2 §:ssä tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, valvontaviranomaisen on tarkastettava toiminta tai selvittävä asia muulla asianmukaisella tavalla. Jos samanaikaisesti on vireillä toimintaa koskeva lupa-asia, on tarkastus tai selvitys tehtävä mahdollisuuksien mukaan ennen lupa-asian ratkaisemista.

Ilmoitusta koskeva toiminta käydään tarkastamassa ja arvioidaan toiminnasta aiheutuva haitta ja tarvittavat toimenpiteet. Haitan poistamiseksi tehtävät toimenpiteet ja niiden aikataulu voidaan sopia tarkastuksella ja kirjata muistioon tai tarvittaessa toiminnanharjoittajalle annetaan kehoitus ryhtyä toimenpiteisiin. Tarvittaessa voidaan tehdä yhteistarkastus jonkun muun viranomaisen kanssa, jos ilmoitus koskee sellaista asiaa, jossa toimivalta on rinnakkaista tai päällekkäistä tai tarvitaan toisen viranomaisen asiantuntemusta. Tällaisia tarkastuksia voi tulla esim. terveyshaittaa koskevis- sa asioissa.

7.3 Tarkastusten maksullisuus

Valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista ja muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta sekä tarkastuksista, jotka ovat tarpeen ympäristönsuojelulain 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi peritään maksu Siilinjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti.

Ympäristönsuojeluviranomaisen maksut perustuvat määräaikaistarkastuksen ja hallintopakon valvonnan keskimääräiseen omakustannusarvoon. Mikroyrityksiltä perittävissä maksuissa huomioidaan toiminnan laajuus ja luonne sekä samoin jos toiminnanharjoittajan asemassa on sellainen luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen asian käsittelyn omakustannusarvo on 53 € tunnilta (vuoden 2016 taksa).

8. Muiden lakien mukainen valvonta

8.1 Jätelain valvonta

Jätteen ammattimaisesta keräyksestä on jätelain (646/2011) mukaan tehtävä ilmoitus jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Osa näistä rekisteröitävistä toiminnoista on aiemmin ollut ympäristöluvanvaraisia. Lisäksi ympäristöluvanvaraisen jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan tulee esittää lupaviranomaiselle suunnitelma jätteen käsittelyn seurannan ja tarkkailun järjestämiseksi. Jätelain mukaiseen valvontaan kuuluu keräystoiminnan lisäksi mm. roskaantumisen valvonta ja jätehuollon asianmukaisen järjestämisen valvonta. Jätelain 124 §:n mukaan valvontaviranomaisen on määräajoin tarkastettava laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä.

Jätelain perusteella voidaan antaa ei-luvanvaraista toimintaa koskeva yksittäinen määräys. Määräys voidaan antaa roskaantumisen ehkäisemiseksi tai jätehuollon asianmukaisuuden varmistamiseksi. Viranomaisen on valvottava annettua määräystä. Valvontatarve määritetään tapauskohtaisesti.

Jätehuollon järjestämisessä, jätteistä terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran ja haitan ehkäisemisessä sekä jätehuollon valvonnassa on sen lisäksi, mitä muualla on säädetty tai määrätty, noudatettava yleisiä jätehuoltomääräyksiä. Jätehuoltomääräysten valvonnassa valvontakohteita ovat mm. jätteiden keräys ja lajittelu, jätteiden kuljetus, jätteiden kompostointi sekä vaarallisten jätteiden keräys. Siilinjärven kunnassa on voimassa vuonna 2010 hyväksytyt ja vuonna 2011 muutetut jätehuoltomääräykset. Jätehuoltomääräyksiä ollaan parhaillaan uudistamassa.

8.2 Vesilain valvonta

Vesilain valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja ELY-keskukset. Vesilaissa valvontaviranomaisen toimivalta on pääosin jakamatonta. Vesilailla säännellään lähinnä vesien käyttöä, vesistöön rakentamista, uittoa, maa- ja metsätalousmaan kuivatusta, vesistön järjestelyä ja pohjaveden ottamista. Yleistä vesilain valvontaa tehdään yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa ja eri menettelyistä sovitaan tapauskohtaisesti ottaen huomioon asian luonne ja laajuus.

Vesilain mukaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ojitusta koskevat erimielisyydet, jotka eivät edellytä lupaa eikä niitä käsitellä ojitustoimituksessa. Edellytyksenä on, että erimielisyydet koskevat ojan tekemistä toisen maalla olevaan ojaan tai puroon tai muu vastaava syy. Ojitusta koskevat asiat tulevat kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen vireille yleensä asianosaisen kirjallisesta vireillepanosta.

8.3 Muu lainsäädäntö

Erityislainsäädännön kuten maasto- ([1710/1995](#)) ja vesiliikennelakien ([463/1996](#)) sekä luonnon-suojelulain ([1096/1996](#)) mukaan valvottavien kohteiden määrä vaihtelee vuosittain. Maa-aineslain ([555/1981](#)) mukaisten tehtävien hoito siirtyy kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 1.1.2016. Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupamenettelyjen yhdistämistä koskevat lakimuutokset astuvat voimaan 1.7.2016.

Vesihuoltolain ([119/2001](#)) mukaisia tehtäviä ovat kiinteistöjen vesihuoltoon liittymisvelvollisuuden valvonta ja vapautuksista päättäminen.

Merenkulun ympäristönsuojelulain ([1672/2009](#)) mukaiseen valvontaan kuuluvat huvivenesatamien jätehuoltosuunnitelmien hyväksyminen ja toiminnan merkitseminen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

REACH-asetuksen mukaista valvontaa tehdään osana ympäristölupavelvollisten ja rekisteröityjen laitosten ja toimintojen valvontaa ensisijaisesti kohteissa, joissa kemikaalien käyttö ja varastointi on merkittävää.

Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tekee muuta ympäristövalvontaa (esim. pilaantuneiden maiden kunnostusten valvonta yhdessä ELY-keskuksen kanssa), edistää pohjavesien suojelusuunnitelmien laatimista sekä osallistuu valtakunnalliseen leväseurantaan.